

زیرساخت های سبز (مفاهیم و تعاریف) زیربنای توسعه پایدار شهری

محمد حسن حسینی^{۱*}

۱- کارشناس ارشد شهرسازی گرایش برنامه ریزی منطقه ای

چکیده

شتاب رشد شهر نشینی که روزانه با تعداد جمعیت بی شمار شهرنشین و ایده های بلند پروازانه توسعه سر و کار دارد. در طی دهه های اخیر موجب آسیب های فراوانی به محیط طبیعی از جمله مسیل ها شده است. زیرساخت های سبز در بستر کوه ها در اطراف شهرها رابطه بین شهر و طبیعت بکر را برقرار می نماید و متضمن گوناگونی گونه های گیاهی و جانوری می شوند. این کیفیت با فعالیت ها و دخالت های انسان ها و توسعه بی رویه شهرها در معرض خطر قرار گرفته است. دو عنصر اصلی زیرساخت های سبز آب و خاک هستند. اگر هر کدام از این دو عامل توسط همجواری با فعالیت های انسان ها آلوده شوند چرخه زیست محیطی سلامت خود و طبیعت توازن خود را از دست می دهند. بنابراین نیاز به بررسی و بازنگری قابلیت های محیطی الزامی شده تا توسعه ها در چارچوب پایدار شکل گیرند. پژوهش در دست تحقیقی کیفی است که بر اساس روش پدیدار شناسانه شکل گرفته است. فرآیند وسیع گردآوری ادبیات کتابخانه ای در حوزه های تعارف و مفاهیم موضوع مورد مطالعه موردی در فرآیندی تحلیلی منجر به کشف اصول و ارزش های زیرساخت های سبز گردیده اند. زیرساخت های سبز شهری با عنوان زیرساخت های شهری پایدار نامیده می شود که فرآیند حرکت به سمت اهداف زندگی پایدار را تسهیل می کند گام بعدی بررسی قابلیت های زیرساخت های سبز برای شهر است. برای دستیابی به اهداف بالا ضروری است که اصول برنامه ریزی این زیرساخت های سبز و استراتژی های مربوط نیز ارائه شوند.

کلمات کلیدی: زیرساخت، زیرساخت های سبز، خدمات اکوسیستم، اکولوژی شهری

۱- مقدمه

ارزش ساختارها و زیربنای سبز در جهان بطور فزاینده ای توسط متخصصان بهداشت، مهندسان آب، برنامه ریزان و طراحان به رسمیت شناخته شده است. گسترش سریع شهرها مخاطراتی چون غیر قابل معاشرت و زندگی شدن شهرها، گسترش محیط های شهری با شرایط ناسالم و غیر بهداشتی، ... می شود. در حالی که محیط زندگی بشر نیاز دارد به شرایط بهداشتی و سالم و چرخه منابع در آن تمیز، ایمن و در دسترس باشند و تا حد امکان در شرایط آب و هوایی شدید محافظت شوند. (McPherson 1995; Staley 2004)

زیرساخت های سبز شبکه ای از فضاهای سبز و آب هستند. سیستم هایی که ارزش ها و خدمات چند گانه محیط زیستی، اجتماعی و اقتصادی برای جوامع شهری به ارمغان می آورند. این شبکه ها شامل پارک ها، محدوده ها و زمین های رزرو توسعه و گسترش شهری، حیاط ها و باغ ها، آبراه ها، تالاب ها، خیابان ها، کریدورهای حمل و نقل، راه ها، کوچه باغ ها، سبزه ها، مزارع، میادین، دیواره های سبز، زمین های ورزشی و گورستان ها می شوند. زیر ساخت ها و زیربنای سبز (GI) ایمنی، بهداشت، قابلیت زندگی و پایداری